بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިންމުން ގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2024/HC-A/190
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ސުލްޠާނާ އަޙްމަދު، މާވަރީގެ / ކ.މާލެ
- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތް: 1. މުޙައްމަދު ޝަރީފް، މ.ސަނީ ކޮޓޭޖް / ކ.މާލެ
  2. މުޙައްމަދު ސަޢީދު، މ.އަސްރީ / ކ.މާލެ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ވަގުތީ އަމުރާމެދު ނިންމުމެއް

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަފީޢު

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން މަޒީދު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް

ނިންމި ތާރީޚު: 04 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1446
05 ޑިސެންބަރު 2024

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ތާރީޚް: 05 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1446

08 ސެޕްޓެންބަރު 2024

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ:

- ނަންބަރު: 144-B8/VN/2024/01
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ބާވަތް: ވަގުތީ އަމުރާމެދު ނިންމިގޮތް
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 10 ޖުލައި 2024
- ނިމުނު ތާރީޚް: 11 އޮގަސްޓް 2024

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ސުލްޠާން އަޙްމަދު، މަލާގެއިވޭ / ކ.މާލެ

ޤާނޫނީ ވަކީލު: އޭޖީ. އަޙްމަދު ނާޒިމް އަބްދުއްސައްތާރު / ރ.
ލީގަލްސްޓް

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް

1. މުޙައްމަދު ޝަރީފް، މ.ސަނީ ކޯސްޓް / ކ.މާލެ
2. މުޙައްމަދު ސަމީރު، ހ.އަސްސީރީ / ކ.މާލެ

ޤާނޫނީ ވަކީލު: އޭޖީ. މުޙައްމަދު ވަޙީދު ޝާހުލާލް / ޓ.
ސޮރޫޝް ލޯ.ފާމް

މަރުޙަލާ- ވަގުތީ އަމުރާމެދު ނިންމިގޮތް- ވަގުތީ އަމުރު ނެރެދިނުމަށް އެދި ހުށަހެޅުން - ސިވިލް ކޯޓު

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ސަޢީދުގެ ރައުޔު

ތަޢާރުފު

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-BS/VN/2024/01 ވަގުތީ އަމުރާމެދު ނިންމިގޮތް އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ސ.ވާރު / މ.ފާގަތިގެ، ސްޓޯލިއަން އަހުމަދުގެ[1] ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުން ބަލައިގަތް މައްސަލައެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތަކީ، ސ.ވާރު / މ.ސަނީ ކޮޓެޖް، މުޙައްމަދު ސަފީރު[2] އަދި ސ.ވާރު / މ.އަލްސިނާ، މުޙައްމަދު ސަޢީދު[3] އެވެ.

ކޭސް ހިނގާފައިވާގޮތް

2. އިސްތިއުނާފުކުރާ ސްޓޯލިއަން އަހުމަދު އާއި އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ މުޙައްމަދު ސަފީރު އާ ދެމެދު މ.ފާގަތިގެ 7 ވަނަ ފަންގިފިލާގެ އެޕާޓްމަންޓް 701 އާއި އެޕާޓްމަންޓް 702 10 އޭޕްރިލް 2016 އިން ފެށިގެން 5 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ކުއްޔަށް ދިނުމުގެ އެއްބަސްވުމެއް ވެފައެވެ.[4]

3. މި އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު 11 އޭޕްރިލް 2021 އިން ފެށިގެން 10 އޭޕްރިލް 2023 އާ ހަމައަށް ދުވަހަ ހަމައަށް އާ 2024 އޭޕްރިލް 10 ފެށިގެން އިން 2023 އޭޕްރިލް 11 އަދި އިތުރުކުރެވިފައިވެއެވެ.[5]

---

[1] އައިޑީގެ ނަންބަރު A051788

[2] އައިޑީގެ ނަންބަރު A010731

[3] އައިޑީގެ ނަންބަރު A035713

[4] Lease Agreement Relating to 7th Floor 2 Bedrooms (Apartment 701), M.Faagathige, Fandiyaaru Magu, Male', Maldives (15 February 2016) އާއި Lease Agreement Relating to 7th Floor 3 Bedrooms (Apartment 702), M.Faagathige, Fandiyaaru Magu, Male', Maldives (15 February 2016)

[5] Amendment 1: Extension of Agreement for the Lease Agreement Relating to 7th Floor 2 Bedrooms (Apartment 701), M.Faagathige, Fandiyaaru Magu, Male', Maldives (11 April 2021) އާއި Amendment 1: Extension of Agreement for the Lease Agreement Relating to 7th Floor 3 Bedrooms (Apartment 702), M.Faagathige, Fandiyaaru Magu, Male', Maldives (11 April 2021)

ފަހަރަށް އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރަން 10 އޭޕްރީލް 2024 ގައި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުން ވަނީ ނިމުމަކަށް އައިސްފައެވެ.[6]

4. މ.ފާގަތިގެ 7 ވަނަ ފަންގިފިލާގެ އެޕާޓްމަންޓް 701 އާއި 702، މުޙައްމަދު ޝަރީފް އާއި މުޙައްމަދު ޝަރީފުގެ ބަޔާންނާއި އެ ދެފަރާތުގެ ސަބަބުން މ.ފާގަތިގެ 7 ވަނަ ފަންގިފިލާގައި އޮތް މީހުންގެ ބަޔާން އެބައަށް ހުސްކުރުމަށް އަމުރު ނެރެދިނުމަށް އެދި ސުލްޠާނާ އަޙްމަދު މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.[7]

5. ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހަޅާ އެ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ސުލްޠާނާ އަޙްމަދުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު SCPD-02/2022 (09 މާރިޗު 2022) ޕްރެކްޓިސް ޑިރެކްޝަންގައި މަދަނީ މައްސަލަތަކާއި ގުޅިގެން އަވަހަށް ފިޔަވަޅު އަޅަންޖެހޭ ޙާލަތްތަކުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި މި މައްސަލަ ހިމެނޭކަމަށް ބުނެ އާއި މި މައްސަލައަކީ ދައުވާއަކާ ނުލައި އަވަސް ފިޔަވަޅެއްގެ ގޮތުން ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރެވޭނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސުލްޠާނާ އަޙްމަދުގެ ފަރާތުން ނެރެދިނުން ވަގުތީ އަމުރު ނުނެރެވޭނެ ނިންމާފައެވެ.[8]

6. ސިވިލް ކޯޓުގެ މި ނިންމުމާ ދެކޮޅަށް ސުލްޠާނާ އަޙްމަދުގެ ފަރާތުން 23 ޖޫން 2024 ގައި މަދަނީ މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އަދި 10 ޖުލައި 2024 ގައި މ.ފާގަތިގޭގެ 701 އާއި 702 ވަނަ ނަންބަރު އެޕާޓްމަންޓް ހުސްކުރަން އެޕާޓްމަންޓްތަކުގެ ތަޅުދަނޑިއާއި [illegible]

---

[6] Amendment 2: Extension of Agreement for the Lease Agreement Relating to 7th Floor 2 Bedrooms (Apartment 701), M.Faagathige, Fandiyaaru Magu, Male', Maldives (11 April 2023) އާއި Amendment 2: Extension of Agreement for the Lease Agreement Relating to 7th Floor 3 Bedrooms (Apartment 702), M.Faagathige, Fandiyaaru Magu, Male', Maldives (11 April 2023)

[7] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1432-CVC-2024 ޤަޟިއްޔާ

[8] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1432-CVC-2024 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނުގޮތް

އެޕާޓްމަންޓްތަކަށް ވަދެ އެ ތަންތަން ހުސްކުރުމުގެ ބާރު އެ ފަރާތަށް ދިނުމަށާއި ސުލްތާނާ އަޙްމަދަށް ލިބެންޖެހޭ ކުއްޔާއި ބިލުތައް ދެއްކުމަށް އަމުރުކޮށްދިނުމަށާއި އެކަމާ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތްތަކުން ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ އެފަރާތްތަކުގެ މުދާ ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ގެންދިއުން މަނާކުރުމަށް އަމުރު ކޮށްދިނުމަށް އެދި ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެދިފައިވެއެވެ.

7. ސުލްތާނާ އަޙްމަދުގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ގޮތަށް ވަގުތީ އަމުރު ނެރެދޭކަށް ނެތްކަމަށް ނިންމައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-BS/VN/2024/01 ވަގުތީ އަމުރާގުޅޭ ނިންމިގޮތް ނިންމާފައިވެއެވެ.

8. މިއީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-BS/VN/2024/01 ވަގުތީ އަމުރާގުޅޭ ނިންމިގޮތް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ބަލާފައިވާ ދަޢުވާއެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުން

9. ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ:

"[illegible] 701 އަދި 702 [illegible]."

މިފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅުނު ނުކުތާ

10. އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުން އަންނަނިވި ނުކުތާ ހުށަހަޅާ އެ ނުކުތާއާ ބެހޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވަކާލާތުކުރެއްވިއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކީ:

10.1 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާއާ ދިމާލަށް އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (ދައުލަތް) ވ. މާލެ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް 2023/SC-A/28 މައްސަލައިގައި، ޝަރީޢަތުގައި ހިނގަމުންދާ މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ކަމެއް ނުވަތަ [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގައި [illegible] މައްސަލައަށް [illegible] ގޮތުން [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަން

11. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/SC-A/28 ޤަޟިއްޔާ (އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. މާލެ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް) ގައި [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން [illegible]

ގޮތަށް އެޕާޓްމަންޓްތަކުގެ ވެރިފަރާތުގެ ގޮތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ލަފުޒީ [illegible] ގޮތުގައި [illegible]

[illegible] ފާހަގަކުރެއެވެ.

12. އަދި އެއްބަސްވުމުގެ 13 ވަނަ މާއްދާއަކީ ކުއްޔަށް ދިން ފަރާތަށް ކުރިން [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible])

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ލަފުޒީ [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] ލަފުޒީ [illegible]

[illegible] އެޕާޓްމަންޓްތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރެއެވެ.

13. ސިވިލް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤަވާޢިދުގެ 95 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި [illegible] މަސްއަލަތަކުގައި

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ލަފުޒީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ލަފުޒީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible].

14. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/SC-A/28 ޤަޟިއްޔާގައި ލަފުޒީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

"[illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]

[illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

މި [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ބަޔާން ލިބުމުންނާ އުނިކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާކަމުގައި ސިވިލް ކޯޓުން މި މައްސަލާގައި ބެލެންސް އޮފް ކޮންވީނިއަންސް ޓެސްޓް ރަނގަޅަށް ތަތުބީޤުކޮށްފައިނުވާކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

15. އަދި މީގެ އިތުރުން ހ.ފާގަތީގެ އިމާރާތްކޮށްފައިވާ ކޯޓު ނަގައިދެން ކަމަށާއި، ކުރި ނުލިބި ކޯޓު ނުދައްކައިފިނަމަ ގެ ވިޔަފާރިއަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް މަޖުބޫރުވާކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ވަގުތީ އަމުރަށް އެދި ހުށަހަޅުއްވި ހުށަހެޅުމުގައި ބޭނުންތެރިކަމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ލިބޭ ބޮޑު ގެއްލުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ލިބޭ ގެއްލުމަށްވުރެ ބޮޑުކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިނުވާކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް

16. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ:

16.1 ހ.ފާގަތީގެ 7 ވަނަ ފަންގިފިލާގައިވާ 701 އަދި 702 ނަންބަރު އެޕާޓްމަންޓްގައި މިހާރު ތިބި ބަޔަކު އެތަންތަން ނެރެ، އެތަންތަން ހުސްކޮށް، އެތަންތަން ސަލާމަތުން ހަވާލުކޮށްދިނުމަށް ފުރުސަތުގެ މުއްދަތު އަމުރެއް ނެރެދިނުން؛

16.2 ހ.ފާގަތީގެ 7 ވަނަ ފަންގިފިލާގައިވާ 701 އަދި 702 ނަންބަރު އެޕާޓްމަންޓް، ފުރައްސާރު ސަރަހައްދާއި ފުރައްސާރު ސަރަހައްދު، ނުވަތަ އެތަންތަނުގެ ހިސާބުން އެތަންތަނުގައި ބަދަލެއްގެނައުމަކީ މިގޮތުން ނުވަތަ އެ ދިގުކުރުމާއި އެތަންތަނާ ލިބި ދުވަސް، 3 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ތަން ހުސްކުރުމަށް އަމުރުކޮށްދިނުން؛

16.3 ހ.ފާގަތީގެ 7 ވަނަ ފަންގިފިލާގައިވާ 701 އަދި 702 ނަންބަރު އެޕާޓްމަންޓްތަކުގެ ތަޅުދަނޑިތަކުގެ ތަޅުދަނޑިތަކާއި ގޭގެ ބޭރު ދޮރުގެ ތަޅުދަނޑިތައް އަދި އެ އެޕާޓްމަންޓުގެ ބެލެނިވެރިކަން، 3 ދުވަހުގެ

[illegible]

[illegible]

16.4 [illegible]

[illegible]

16.5 ކަނޑައެޅިފައިވާ 3 ދުވަހުގެ [illegible] ނުވަތަ އެ [illegible]

[illegible]

16.6 [illegible]

[illegible]

16.7 [illegible]

[illegible]

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން [illegible] ކަންކަން

17. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/SC-A/28 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ހުށަހެޅިފައިވާ [illegible]

ހުކުމުގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފުވެފައިވާ ގޮތެއް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްދީފައިވާކަމަށް ނުފެނޭކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތްތަކުން ބުނެއެވެ.

18.އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މި މައްސަލާގައި ސްޓޭޓް [illegible] [illegible] [illegible] ނަމަވެސް، މިފަދައިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] 5 ގައި "ނޯޓިސް އޮފް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" ގެ [illegible] [illegible] 29 [illegible] 2024 ގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ [illegible] [illegible] ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ [illegible] ނޯޓިސްކަން [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރެއެވެ.

19.އަދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެ ނޯޓިސްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން [illegible] [illegible]، މި ނޯޓިސްއާއެކު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނޯޓިސްގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ ނޯޓިސްގައި [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ ނޯޓިސްގައި [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] ފާހަގަކުރެއެވެ.

20.[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފައިސާ [illegible] 40,000 (ސާޅީސްހާސް) ދިވެހި ރުފިޔާ ގެ [illegible] 20,000

(ވިހިހާސް) ދިވެހި ރުފިޔާ އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުގެ އެދުމުގެ މަތިން އެ ފަރާތައި ހަވާލުކުރުމަށް އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތުން ދިރިއުޅުއްވުމުގެ ގޮތުން މ.ފާގަތިގެއަށް ދިރުއްވުން އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުގެ ދަރިފުޅަ އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް ފަރާތުން ފައިސާއި ހަވާލުވުމަށްފަހު ހިފެހެއްޓުމަކީ ކުރިން މަސްއަލަ ނިމެނިމެންދެން ހަވާލުކުރުމަކީ އެއްވެސް ފައިސާއެއް ހަވާލުކުރަންވާނެ ގޮތަކަށް ޝަރީޢަތުން ނިންމާފައިވާ ކަމެއް ނޫން ކަމާއި އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތުން ފައިސާ ދޭންޖެހޭ ކަމަށް ޝަރީޢަތުން ނިންމާފައިވާ ކަމެއް ނޫންކަމާއި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ފައިސާ ހަވާލުކުރުމަށް އެ ފަރާތުގެ ނިޔަތް ތަނަވަސް ނޫންކަމާ ހަމަޔަށް ދަރިފުޅަށް ލިބޭނެކަމަށް ގެންގުޅުނު ބާކީ އެ ފަރާތުން ޙަޤީޤަތް ދިރާސާކޮށް ވެސް ސާފުވެފައިނުވާކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބުނެއެވެ.

21. އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތާ ދެމެދު ޢަމަލު އެއްބަސްވުމުގެ ގޮތުގައި ހަމަޖެހޭ، އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ބަރަދަކަށްވާ ވާރިސުންގެ ދަރިފުޅުގެ ޚަރަދަށް އާދެވިފައިވާ ދަތިތަކުގެ ސަބަބުން ކުރީގެ ފައިސާގެ ތެރެއިން ބާކީވާ 40,000 (ސާޅީސްހާސް) ދިވެހި ރުފިޔާ 5 އޮގަސްޓް 2024 ވަނަ ދުވަހު އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުގެ އެކައުންޓަށް ޖަމާކުރި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުގެ މަސައްކަތް ރޭވުމާ އެކުލެވިގެންވާ އެދުންތަކަށްވުރެ އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތަކަށްވާ ގޮތެއް އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ދެކެނީ ގޮތުގައި ޢަމަލުކޮށް އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތަކުން ނުދެކޭކަމަށް ފާހަގަކުރެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް

22. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތަކުން އެދެނީ ސިވިލް ކޯޓުން ވަގުތީ އަމުރު ގެނެވުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ ޝަރީޢަތުގެ ގާނޫނީ ކަނޑައެޅިފައިވާ އުޞޫލުތަކާއި ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް ކަމުން ކަނޑައަޅައި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމަށް ބަދަލު ގެނައުމަށް ފަދަ ހުކުމެއް ނިންމަވަން ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރިފަރާތުން ފާހަގަކުރާ ކަންކަން

23. ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައަކީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1663-CVC-2024 ޤަޟިއްޔާގެ ތެރެއިން އިސްތިއުނާފުކުރާ ސުލްޠާނާ އަޙްމަދުގެ ފަރާތުން ނެރެދިނުމަށް އެދިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރު ނުނެރެދިނުމަށް އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެކެވެ.

24. އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (ދައުލަތް) ވ. [illegible]**[9] ޤަޟިއްޔާގައި، ޝަރީޢަތުގައި [illegible]

25. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައިގަނޑު އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (ދައުލަތް) ވ. [illegible]**[10] [illegible]

26. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (ދައުލަތް) ވ. [illegible]**[11] ޤަޟިއްޔާގައި، ޝަރީޢަތުގައި [illegible]

---

[9] 2023/SC-A/28

[10] 2023/SC-A/28

[11] 2023/SC-A/28

ރައްދުއަރުވާއި ވަކި ރައްދު ހިނގުމުން ޝަރީޢަތުގައި އެބޭ މައްސަލައަށް ދާއިރު ގޮތުން ގޮތެއް ނުފެނޭ ކަމަށް ނުބެލެވޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

27. މި މައްސަލައިގައި ސްޓޭޓް ކޯޓު ދެއްކުމުގެ ޙައްޤު ހާއި އޭގެ ދަފްތަރުގެ ދެދުރުގައި އެއްބަސްވުން ހުރުމުގެ ކުރިން އެއް ބަލަހައްޓާ ސްޓޭޓް ކޯޓު ގާޑިއަންޝިޕް ނަގާ ކަމަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވައިދީ އެއް ބަލަހައްޓާ ސްޓޭޓް ކޯޓު ގާޑިއަންޝިޕް ޝަރީޢަތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ކުރި ސްކޫލުގައި ވެރިވެގެން އެ ފަރާތުން ބޭނުންވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އަދި ބަލަހައްޓާ އިސްތިއުނާފުގެ ކުރިން ބަލަހައްޓާ ސްޓޭޓް ކޯޓު ގާޑިއަންޝިޕްކުރައްވާ ކުރިގައި ޙާޟިރުވެ ސްކޫލުގެ އަމިއްލައަށް އުފެދިގެންދިއައިސް ލިބެންކަމަށެވެ. މި ސްކޫލުގައި ވެރިވެގެން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބޭނުންވަނީ ހަމައެކަނި ލިބުނުނަމަކަށް ބަލައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އެއް އިސްތިއުނާފުގެ ކުރިން ހިމެނޭކަމަށް އަމިއްލަ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް އުފެދިގެންދިޔައީ ކަމުގައިކުރެއްވިކަން ހަނދާންކުރެވޭ ބާރު މިޔާރު ލިބިގެންވާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކަމަށެވެ.[12]

28. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މައްސަލައަށް ބާރުދޭ ހުށަހަޅާ އުފެދިގެންދާ ދ.ފާޅުގެ އުފެދިގެން 701 އަދި 702 ކުއްލިން ހިނގުމުގެ ގޮތުން ސްކޫލުން އަމިއްލަ އާއި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ޝަރީޢަތު ދެވުނު ފަރާތް އެއްބަސްވުން 10 އޮގަސްޓު 2024 ގައި ނިމުމަކަށް އަރިސްކުރާ ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ފަރާތް އެއްބަސްވުމުގެ އުފެދުނުމަށް 2 އާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ދެފަރާތުން ދެއްކެވި ވާހަކަތަކުން އެނގެން އޮވެއެވެ.

29. އަދި ދެކުނުމަތީ ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން "ހުޅުމާލެ އެކު ވަޒީފާގެ ޕްރޮމިސަރީ އެއްބަސް ނޯޓް" (29 އޮގަސްޓު 2024) ސޮއިކޮށް ރިޢާޔަތްކުރާގޮތުގެ އެ ސުޕްރީމް އުފެދިގެންދިޔައީ

---

[12] މަޖިލިސްގެ ދެކެންގެ 12 ނޮވެންބަރު 2024 ގައި ޝާއިޢުކުރި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ

ހުސްކޮށް އެޕޮއިންޓްމަންޓުގެ [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާއި ބަޔާނުކުރުމުގެ ނޯޓިސްކަން އެނގެންވެއެވެ. އަދި މި ނޯޓިސްގައި މި ސިޓީއާއި [illegible] ލިބިފައިވާކަމަށް [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ސުލްތާނާ އަޙްމަދު [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މި [illegible] ސުލްތާނާ އަޙްމަދުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

30. ސުލްތާނާ އަޙްމަދުގެ ފަރާތުން އެޕޮއިންޓްމަންޓުގެ [illegible] [illegible] ކުރުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ [illegible] [illegible] ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ.

31. [illegible] 701 އަދި 702 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

32. [illegible]

ބެލެވެންނެތް އެޕާޓްމަންޓްތަކެއްގެ އަގުގެ ވެރިކަން ސުލްހާއާ އަނބުރާދޭން ބާޠިލުކުރުމަށް
އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އަމުރުކޮށްދިނުމަށް އެދިވަޑައިގަތްނަމަވެސް، އެކަން އެގޮތަށް ކޮށްދެވެން
ނެތްކަމަށް ދަރުކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމުގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން އޮތް ގޮތެއް އިސްތިއުނާފުގައި ބުނެދެވިފައި
ވާހަކަތަކަށް އަދުދުބުނެތަން ނުބެލެވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން އެ ބޭނުމުގައި މިޔާރު އޮތް ބަޔަކު އިސްތިއުނާފު
ކުރެއްވި ފަރާތުގެ ދަޢުވާގައި އެކަން ބެއްލެވުމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބަޔާންވެސް އެނގޭތީ، އަދި
އެ ބައިގައި އޮތް ބަޔަކު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަލައިގަތުމަށް އެދިވަޑައިގެން އެއްބަސްވުން
ހުށަހެޅުއްވި ޤަވާޢިދުގެ ނަންބަރު، އެ ބައިގައި މިޔާރު އޮތް ބަޔަކު ވީހިނދު، އެ ބޭނުން ނަގަންވީ
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްސަލައިން ޤާނޫނީ ސަބަބުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަކަށް
ބެލެވިގެންނުވާނެއެވެ.

33. އަދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **އޭޝިއަން ޝަންގުރީލާ ރިސޯޓް (ޕްރައިވެޓް)**
ލޓޑ. ވ. ޓޫރިޒަމް މިނިސްޓްރީ ގެ މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކަކީ ބައްޓަން ފާހަގަކޮށްފައިވާ
ކަންކަން މި މައްސަލައަށް ތަޠުބީޤުކުރެވިދާނެ އުސޫލުތަކެއް، އެކަމަކު، އެއްބަސްވުން ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން
އޮތް ހާލަތަށް ރުޖޫޢަކުރެވިދާނެ، އެއީ މި މައްސަލައިގެ ސަބަބަކީ ކޮން ދެފަރާތުގެ އެއްބަސްވުމެއް ކަމުގައިވީ، އެ
އުސޫލު މި މައްސަލައަށް ތަޠުބީޤުކުރެވިދާނޭ ގޮތެއް ހަމައެކަނި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން
ބެލެވިގެންވާކަމުގައި އަރުވަން ނުކުރެވެއެވެ.

34. ބެލުމަށް އޮތް ކޮންމެ ސާބިތުކުރުމެއް ދައުލަތަށް ފަރާތްތަކުން ހުށަހެޅިއިރު، ވަކި އަގުތައް ނުކުރ
ދެފަރާތަށް ވިޔަސް ގޮތުގައި ވަކި އަގުތައް ނަގައިދީފައި ވިޔަސް ގެއްލުމުގެ ދެޢޫ ނޫނަ ވަކި އަގުތައް
ނަގައިދެވިދާނެ ކަމުގެ ޝަރުޠުތަކެއް އެނގެއެވެ. މި ދަޢުވާފައި މި ގޮތުން ބޭނުން ކަނޑައަޅާފައި ކުރާއިރު،
އަދާކުރުމަށް ފަރާތްތަކުން އެއް ކަމަކަށް، މި މައްސަލައިގައި ވަކި އަގުތައް ނަގައިދިނުމަށް ވަކި ގޮތެއް
ބައްޓަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދަޢުވާގައި ދިފާޢަކުރިކަމެއް ނުފެނެއެވެ. އަދި އެކަން ކަމަކީ އިތުރު ނުކުތާތަކެއް

ގެއްލުމެއް އޮތްކަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ދައްކުވައި ދެވިފައިނުވާކަމެވެ. ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރެފިނަމަ، އެ ތަނުގައި އުޅެމުންދާކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނާ ބަޔަކު އެ ތަނުން ނެރެ އެ ތަން ހުސްކުރަންޖެހޭނެ، އެ ތަނުގައި އުޅެމުންދާކަމަށް ބުނާ މީހުންގެ އެއްވެސް ބަޔެއް ނެތި، ނުވަތަ ބަސް ބުނުމަށް ފުރުސަތެއް ނުދެވި އެ މީހުން އެ ތަނުން ނެރުމަށް ކުރެވޭ ވަގުތީ އަމުރެއް ވެގެންދާނީ ތަބީޢީ އިންސާފުގެ ހަމަތަކާވެސް ޚިލާފު އަމުރަކަށްކަމުގައި ބެލެވެއެވެ.

35. ބެލެންސް އޮފް ކޮންވީނިއަންސް ބަލައި ވަގުތީ އަމުރު ނެރެދޭންޖެހޭކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނި ނަމަވެސް، މި މައްސަލައިގައި އެފަދަ ގޮތަކަށް ގެއްލުމެއް އޮތްކަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދައްކުވައިދީފައިވާކަމެއް ނުފެނެއެވެ.

ނިންމާ [illegible]

36. އިސްވެ ބަޔާންކޮށްދެވުނު ކަންކަން [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ އިސްތިއުނާފު ނުކުތާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B8/VN/2024/01 ވަގުތީ އަމުރާމެދު [illegible] ބަދަލު [illegible] ސަބަބެއް [illegible]، އެ ނިންމުން [illegible] މި މައްސަލަ [illegible].

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔު

37. އަޅުގަނޑު ފަނޑިޔާރު [illegible]ގެ ރައުޔާ އެއްބަސްވަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު އަޒްމިރަލްދާ ޒާހިރުގެ ރައުޔު

38. އަޅުގަނޑު ފަނޑިޔާރު [illegible]ގެ ރައުޔާ އެއްބަސްވަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ބާތިލުކުރުން

39. މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު މި ޤަޟިއްޔާގެ ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެގޮތުން، އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މި ޤަޟިއްޔާ ނިންމާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހެވެ.[13] އަދި އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ނިޔާގެ ކޮޕީއެއް ހަވާލުކޮށްފައިނުވާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ ފަރާތަކަށް އެ ނިޔާގެ ކޮޕީއެއް ހަވާލުކުރާ ތާރީޚުންނެވެ.[14] އެހެންނަމަވެސް ހުކުމް ނިޔާގެ ބާތިލުވެސް އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.[15]

ހުކުމް:

މިހެންކަމުން، އިސްލާމް ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނުގެ ބަޔާންތަކުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތުގެ މަތިން ހުކުމްކުރުމަށް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B8/VN/2024/01 ގަޟިއްޔާގައި އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަށް ބަދަލުގެނައުމަށް ބޭނުންވާ ސަބަބެއް ނެތުމާއެކު، މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުން:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޢު ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް

---

[13] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[14] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

[15] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)